

Srpen '68

VÝUKOVÝ LIST K ČESKOSLOVENSKÝM DĚJINÁM 20. STOLETÍ

1. Minulost ve fotografiích

- 1) Pozorně si prohlédněte a popište fotografie. Jaké informace o srpnových událostech roku 1968 z nich můžeme vyčíst?
- 2) Jak reagovala československá veřejnost na vstup vojsk Varšavské smlouvy?
- 3) Znáte nějaký podobný případ „bratrské pomoci“, která byla poskytnuta Čechoslovákům v roce 1968?
- 4) Jak se nazývá období, jež srpnovými událostmi skončilo? Jak byste ho charakterizovali?

2. Dobové osobnosti v karikaturách

V roce 1969 uspořádal časopis *Mladý svět* anketu, v níž se ptal oslovených lidí, koho považují za nejpozoruhodnější osobnost československého veřejného života. Mezi odpověďmi se objevila také jména čtyř následujících osobností. Pokuste se odpovědět na následující otázky:

Jan Werich

Gustáv Husák

Jiří Hanzelka

Alexander Dubček

Kdo jsem?

Jaká byla má profese?

Proč jsem byl nominován?

Zdroj: *Mladý svět*, č. 6, roč. 1969. Autor karikatur: HOŠŤÁK.

NÁRODNÍ
MUZEUM

200 let
dotkni se
století!

3. Role médií

Dne 21. srpna 1968 v 1.55 hod. ráno odvysílal Československý rozhlas zvláštní provolání předsednictva ÚV KSČ reagující na vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa.

„Vážení posluchači, zůstaňte u svých přijímačů [...].

Včera, dne 20. srpna 1968, kolem 23. hodiny, překročila vojska Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky státní hranice Československé socialistické republiky. Stalo se tak bez vědomí prezidenta republiky, předsedy Národního shromáždění, předsedy vlády i prvního tajemníka ÚV KSČ a těchto orgánů. V těchto hodinách zasedalo předsednictvo ÚV KSČ a začalo s přípravou XIV. sjezdu strany. Předsednictvo ÚV KSČ vyzývá všechny občany naší republiky, aby zachovali klid a nekladli odpor. [...] armáda, Bezpečnost a lidové milice nedostaly rozkaz k obraně země. ...“

Zdroj: www.rozhlas.cz/historie/1968/_zprava/482064 (záznam vysílání Československého rozhlasu).

Otázky:

- 1) Jakou roli sehrál československý rozhlas (televize) v srpnu roku 1968? Víte o nějaké události, která se v srpnu roku 1968 v souvislosti s Československým rozhlasem udála?
- 2) Jakým způsobem mohou média ovlivňovat veřejné mínění a dění ve společnosti?
- 3) Jakou roli hrají média v dnešní době? Které médium/média má/mají podle vašeho názoru dominantní postavení a největší vliv?

4. Cenzura vs. autocenzura

- 1) Pokuste se popsat svými vlastními slovy, co je to cenzura a autocenzura.
- 2) Jakých mohla nabývat forem v Československu před srpnem 1968 a po invazi?
- 3) Můžeme se setkat s cenzurou/autocenzurou také v dnešní době?
- 4) Máte svou vlastní zkušenost s autocenzurou?

Zdroj: Dikobraz, č. 40, 1. října 1968.

5. Věděli jste, že...

- ... ještě 21. srpna 1968 se začalo o situaci v Československu jednat v Radě bezpečnosti OSN?
- ... píseň Karla Kryla (1944–1994) *Bratříčku, zavírej vrátka* ze stejnojmenné desky vydané v březnu 1969 vznikla údajně spontánně v noci 22. srpna 1968 jako reakce na invazi?
- ... invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa si do začátku září 1968 vyžádala 72 mrtvých a stovky raněných občanů Československa?
- ... gymnastka Věra Čáslavská vybojovala na letních olympijských hrách pořádaných v říjnu 1968 v Mexiku 4 zlaté a 2 stříbrné medaile? Sympatie tamějšího publika si získala i kvůli pohnutému osudu své země.
- ... okupace Československa z roku 1968 byla označena během setkání představitelů členských států Varšavské smlouvy v Moskvě v prosinci roku 1989 za „vměšování do vnitřních záležitostí suverénního Československa“?
- ... v říjnu 1968 schválilo Národní shromáždění Smlouvu o podmínkách a dočasném pobytu sovětských vojsk (75 tisíc vojáků) na území Československa? Protokol o odsunu sovětských vojsk z Československa byl podepsán až v červnu roku 1991 a tehdy se uskutečnil i poslední transport se sovětskými vojáky a technikou.

Tento materiál vznikl v rámci projektu „Dotkni se 20. století!“, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

www.dvacatestoleti.eu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ